

SXEDIO.GS5

3.10.1955: Ο ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΣ ΣΕΡ ΤΖΩΝ ΧΑΡΤΙΓΚ ΔΙΑΔΕΧΕΤΑΙ ΤΟΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗ ΑΡΜΙΤΕΤΖ ΚΑΙ Η ΕΟΚΑ ΤΟΝ ΥΠΟΔΕΧΕΤΑΙ ΜΕ ΜΙΑ ΕΝΤΥΠΩΣΙΑΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΣΤΟ ΛΕΥΚΟΝΟΙΚΟ ΟΠΟΥ ΚΑΤΕΛΑΒΕ, ΜΕΡΑ ΜΕΣΗΜΕΡΙ, ΤΟΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟ ΣΤΑΘΜΟ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Η αποτελεσματική δράση της ΕΟΚΑ ανάγκασε τους Άγγλους να ανασυνταχθούν και αντικατέστησαν τον "πολιτικό" Κυβερνήτη Αρμιτεϊτζ με τον Αρχηγό του Αυτοκρατορικού Γενικού Επιτελείου Στρατάρχη Σερ Τζων Χάρτιγκ- ένα επιτυχημένο στρατιωτικό, ο οποίος απέκτησε τεράστια φήμη στη Νότιο Αφρική, την Ιταλία, τη Γερμανία και την Απω Ανατολή.

Ο Χάρτιγκ έφθασε στην Κύπρο στις **3** Οκτωβρίου **1955**

συνοδευόμενος από τη σύζυγο του και ενώ πατούσε το πόδι του στο αεροδρόμιο της Λευκωσίας στις **11** το πρωί, στρατιωτικό απόσπασμα απέδιδε σ' αυτόν τιμές, ενώ άλλο έρριχνε **17** χαιρετιστήριες βολές.

Στη συνέχεια πήγε, μέσα σε αυστηρά μέτρα ασφαλείας στο κυβερνείο όπου τον ανέμενε ο Αρχιδικαστής Σερ Ερρικ Χάλλιναν όπου ορκίστηκε.

Ο νέος Κυβερνήτης έφθασε με υποσχέσεις και απειλές στην Κύπρο εφαρμόζοντας την πολιτική του καρρότου και του ραβδιού: Δήλωσε ότι στόχος του θα ήταν να εφαρμόσει, όσο το δυνατό σχέδια κοινωνικής και οικονομικής προόδου και να συζητήσει συνταγματικές προτάσεις με βάση τις προτάσεις της τριμερούς, αλλά προειδοποίησε ότι ένας άλλος από τους στόχους του ήταν η αποκατάσταση του Νόμου και της τάξης με την πάταξη της τρομοκρατίας όπως αποκαλούσε τη δράση της ΕΟΚΑ.

Πριν φθάσει στη νήσο είχε ήδη διευθετήσει συνάντηση του με τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο κι έτσι σαν πάτησε το πόδι του στην Κύπρο είχε δυο καλά λόγια για τον Αρχιεπίσκοπο εκφράζοντας ικανοποίηση γιατί δέχθηκε να συζητήσουν μαζί το μέλλον του Κυπριακού.

Την ίδια ώρα όμως ο Μακάριος προειδοποίησε το νέο Κυβερνήτη με ομιλία του στο Τραχώνι της Κυθρέας ότι θα αποτύγγανε οικτρά αν ο στόχος του ήταν να καταπιέσει την αγωνιστικότητα των Κυπρίων να επιτύχουν την ελευθερία τους.

"Οι Κύπριοι δεν φοβούνται διά οποιαδήποτε μέτρα τα οποία ο ξένος κυβερνήτης δυνατόν να λάβη. Ούτοι συνεχώς θα αψηφούν τα στρατιωτικά μέτρα και την βίαν μέχρι της ημέρας καθ' ην η ελευθερία θα βασιλεύη εις τους κυπριακούς ουρανούς" είπε ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος.

Αλλά και η ΕΟΚΑ επεφύλαξε στο νέο Κυβερνήτη την πιο "θερμή" υποδοχή. Ο Γρηγόρης Αυξεντίου, υπαρχηγός της ΕΟΚΑ, που από την πρώτη ημέρα της έναρξης του αγώνα είχε μετακινηθεί στην περιοχή της Ακανθούς-Πενταδακτύλου επικεφαλής ανταρτικής ομάδας, είχε ζητήσει εξουσιοδότηση από τον Διγενή για μια θεαματική υποδοχή στον Χάρτιγκ και είχε προτείνει όπως δύο ομάδες δράσουν παράλληλα, μέρα μεσημέρι και να καταλάβουν τους αστυνομικούς σταθμούς Αγίου Αμβροσίου και Λευκονοίκου.

Τελικά ο Γρίβας επέκρινε μόνο μια στο Λευκόνοικο και αυτή έγινε όπως την ζήτησε ο Αυξεντίου, κατά τη διάρκεια της ημέρας με επικεφαλής τον ίδιο.

Όμως τα πράγματα δεν ήλθαν όπως τα ήθελαν και η επιχείρηση στον αστυνομικό σταθμό Λευκονοίκου έγινε τελικά στις 4 Οκτωβρίου 1955, επομένη της άφιξης του Χάρτιγκ.

Όλοι οι άνδρες του Γρηγόρη Αυξεντίου προχώρησαν προς τον αστυνομικό σταθμό φορώντας τις προσωπίδες τους.

Οι κάτοικοι τους έβλεπαν και έκαναν το σταυρό τους.

Καθώς προχωρούσαν θυμάται ο Φώτης Παπαφώτης, ένας από τους άνδρες που πήραν μέρος στην επιχείρηση, ένας σκύλος άρχισε να γαυγίζει και ο Γρηγόρης είπε στον ιδιοκτήτη του να τον απομακρύνει για να μη τους προδώσει. Ο γέροντας του απάντησε:

"Μη φοβάστε παιδιά μου. Την ευχή μου νάχετε. Ο

θεός μαζί σας".

Προχώρησαν ακάλυπτοι προς στο σταθμό και κάποια στιγμή ορμούν σ' αυτό και φωνάζουν : "Εδώ ΕΟΚΑ, παραδοθήτε".

Οι λίγοι αστυνομικοί στο σταθμό παραδόθηκαν. Οι αντάρτες του οδήγησαν στο κρατητήριο του σταθμού και ο σταθμος είναι πια δικός τους.

Προσθέτει ο Παπαφώτης (Χρονικόν Αγώνος ΕΟΚΑ 1955-59) σελ. 252:

"Εν τω μεταξύ τα παλληκάρια κόβουν τηλέφωνα, σπάνε ντουλάπια, τσακίζουν το οπλοστάσιο και το λεηλατούν, μαζεύουν σφαίρες, ασύρματον, κράνη κλπ... Φορτωνόμεθα το πολύτιμον φορτίον και εγκαταλείπομεν τον σταθμόν και τους εγκλωβισμένους αστυνομικούς και πολίτας με την εντολήν να μη φωνάζουν να τους ελευθερώσουν προ της παρελεύσεως τουλάχιστον ημισεΐας ώρας".

Η επιχείρηση ήταν επιτυχής και για αρκετή ώρα ο Αστυνομικός σταθμός Λευκονοίκου βρισκόταν υπό τον έλεγχο της ΕΟΚΑ, η οποία αφήρεσε όλο τον οπλισμό του, χωρίς, ωστόσο, να βλάψει κανένα από τους αστυνομικούς που βρίσκονταν μέσα σ' αυτόν.

Ο Σερ Τζων Χάρτιγκ προσπάθησε να κυβερνήσει το νησί με πυγμή παίρνοντας τέτοια σκληρά μέτρα που δικαίως ο λαός τον ονόμασε "Σιδερένιο".

Ο Χάρτιγκ πίστευε ότι μπορούσε να διαλύσει πολύ σύντομα την ΕΟΚΑ. Ετσι ζήτησε ενισχύσεις από τη Βρετανία και πήρε παράλληλα αυστηρά μέτρα που στόχευαν στους αντάρτες και τους μαθητές.

Κήρυξε κατάσταση έκτακτης ανάγκης στο νησί στις **26 Νοεμβρίου 1955** και παράλληλα καθιέρωσε την ποινή του θανάτου για τη χρήση και μεταφορά όπλων ή βομβών και την ποινή των ισοβίων δεσμών για όσους προέβαιναν σε δολιοφθορές.

Επίσης απαγόρευσε τις δημόσιες συγκεντρώσεις πέραν των πέντε ατόμων, επέβαλε λογοκρισία στον Τύπο, έδωσε στον εαυτό του το δικαίωμα να προβαίνει σε απελάσεις και έκλεισε σχολεία που αποτελούσαν τα φυτώρια της ΕΟΚΑ και τους τόπους απ' όπου εξορμούσε η νεολαία και οργάνωνε διαδηλώσεις που πολλές φορές

κατέληγαν σε συγκρούσεις με την Αστυνομία και το σώμα των Τούρκων επικουρικών Αστυνομικών, το οποίο και ενίσχυσε.

Η νεολαία όμως με κανένα τρόπο δεν τόβαλε κάτω. Ενώ δεν μπορούσε να παρακολουθεί μαθήματα στα σχολεία που έκλειναν το ένα μετά το άλλο, μιμούμενη την περίοδο της τουρκοκρατίας, κατέφυγε στο κρυφό σχολειό όπου δάσκαλοι και ιερείς δίδασκαν στις εκκλησίες.

Μια παράλληλη προσπάθεια του Χάρτιγκ ήταν να προωθήσει πολιτική λύση του προβλήματος, αλλά στα μέτρα της βρετανικής Αυτοκρατορίας.

Έτσι άρχισε ένα γύρο συνομιλιών με τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο, ο οποίος, ωστόσο, δεν κατέληξε πουθενά μια και ο ίδιος επέμενε να μη αναγνωρίζει στον Κυπριακό λαό το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης λόγω της στρατιωτικής κατάστασης που επικρατούσε στην περιοχή και των συνεπειών που θα είχε στις σχέσεις της Βρετανίας με το ΝΑΤΟ.

Ο Κυβερνήτης Χάρτιγκ, ύστερα από την κατάρρευση των συνομιλιών του με τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο, προχώρησε σε πιο σκληρά μέτρα με την απέλαση του Μακαρίου στις Σευχέλλες στις **9 Μαρτίου 1956** μαζί με το Μητροπολίτη Κερύνειας Κυπριανό, το Γραμματέα της Μητρόπολης Πολύκαρπο Ιωαννίδη και το στρατολόγο της ΕΟΚΑ Παπασταύρο Παπαγαθαγγέλου.

Αλλά σκληρά μέτρα που πήρε ο Χάρτιγκ ήταν η επιβολή κατ' οίκον περιορισμού, (των γνωστών κέρφιου), η δημιουργία στρατοπέδων συγκέντρωσης στην Κοκκινότριμιθιά και την Πύλα κι' ο απαγχονισμός νέων που είχαν συλληφθεί με το όπλο στο χέρι ή σε συγκρούσεις.

Η ΕΟΚΑ δεν έμεινε αδρανής στα μέτρα του Χάρτιγκ. Αντίθετα απάντησε στον Κυβερνήτη με έντονη δράση και του απέδειξε ότι μπορούσε να φθάσει μέχρι το υπνοδωμάτιο του.

Έτσι ένα στέλεχος της Οργάνωσης, ο Νεόφυτος Σοφοκλέους, μετέφερε μυστικά στο Κυβερνείο όπου εργαζοταν, μια βόμβα, την οποία τοποθέτησε κάτω από

το κρεβάτι του.

Η βόμβα προγραμματίστηκε να εκραγεί την ώρα που αυτός θα κοιμόταν για να τον κατακομματιάσει. Ομως δεν πήγαν όλα καλά, όπως είχαν προγραμματισθεί κι η βόμβα ανακαλύφθηκε και εξουδετερώθηκε. Η παράτολμη αυτή ενέργεια αποτελούσε ταυτόχρονα και προειδοποίηση της ΕΟΚΑ προς το σιδερένιο Κυβερνήτη για το τι μπορούσε να επιτύχει η οργάνωση, την οποία στις **20** Μαρτίου **1956** σε δημόσια ομιλία του είχε υποσχεθεί ότι θα διέλυε μέσα σε έξη μήνες....

Τον Σερ Τζων Χάρτιγκ διαδέχθηκε τελικά ύστερα από δυο χρόνια, ο Σερ Χιου Φουτ, το Δεκέμβρη του **1957**